

[Nordqvist.]

foretrækker Otto Leisner på slap line. Men den lovstrøm, alle disse fremmedord gør folk usikre, og usikkerhed avler utryghed, og vi må vel indrømme, at ikke alle embedsmænd opfører sig som tjenende ånder. Det er derfor naturligt, at kravet om offentlighed i forvaltningen er blevet stærkere og stærkere.

Mange har vel også skævet til vore venner på den anden side af Øresund, der har haft fuld offentlighed gennem generationer, men da forsigtighed som bekendt er en dyd — eller i hvert fald kan være det — startede vi herhjemme med loven om partsoffentlighed, der nu indarbejdes i det foreliggende lovforslag, og som i øvrigt har fungeret tilfredsstillende. Denne del af lovforslaget kan jeg fuldt ud tiltræde.

Lovforslaget følger stort set kommissionsudkastet, og selv om det ikke er så vidtgående som de svenske tilstande, mener jeg alligevel, at det er en vældig landvinding, og at det må kunne berolige dem, der er imod — ikke staten som sådan, men statens funktioner, og det kan vel også virke beriggende for de mere flegmatiske naturer, at den offentlige forvaltning får denne ekstra sikkerhedskontrol.

At kravet om offentlighed må vige for enkeltpersoners ønske om hemmeligholdelse af personlige og økonomiske forhold, og ligeledes at dette krav må vige for væsentlige hensyn til statens sikkerhed, vil de fleste sikkert kunne tiltræde, men jeg mener, at vi i udvalget må drøfte, om vi har fundet den rigtige balance.

Loven gælder som hovedregel alle dokumenter, der vedrører en sag, og i loven gives der formentlig en udtømmende opremsning af undtagelserne fra denne hovedregel.

Da man i folketingssamlingen 1967-68 diskuterede eller debatterede det da fremsatte lovforslag, gjorde den radikale ordfører nogle kritiske bemærkninger vedrørende § 5, nr. 3, der undtager en myndigheds interne arbejdsmateriale såsom referater, koncepter, udkast m. v., og han tænkte her især på disse principielle redegørelser, dette baggrundsmateriale, der udarbejdes enten af ministeriets embedsmænd eller af særlige sagkyndige til brug ved lovforslag eller kommissionsbetænkninger. Jeg mener, det

er rigtigt, at problemet blev rejst, og jeg mener også, det stadig væk er aktuelt, selv om det til en vis grad er løst. Men vi må overveje, om det er acceptabelt, at en del af dette interne arbejdsmateriale alene offentliggøres i form af lovkommentarer o. lign.; men jeg erkender, at der er store lovtækniske problemer knyttet til dette spørgsmål.

Forslaget foreskriver videre, at den almindelige tavshedspligt, der er pålagt tjenestemænd og andre, skal vige for offentlighedskravet, hvilket ikke gælder den særlige tavshedspligt, der kan være pålagt i andre tilfælde. Jeg kan ikke på det foreliggende grundlag bedømme rækkevidden af denne bestemmelse, og da hele problemet om tavshedspligt ofte giver anledning til debat, mener jeg, vi i udvalget grundigt må drøfte hele den problematik.

De gamle landskabslove forudså for mere end 700 år siden, at loven skulle være bekvem og nyttig og tydelig, så at alle kan vide og forstå, hvad loven foreskriver. I vor tid, hvor der bl. a. er noget, der hedder dødsbobskatning, er vi mere end tilfredse, hvis lovgivningen blot er så forståelig, at domstole, embedsmænd og praktiserende jurister er i stand til at forstå, hvad meningen er med lovene.

Det kan være svært at følge med, og det er måske også det, der i nogen grad er baggrunden for, at administrationen har været så tilbageholdende, som den hidtil har været, med at begrunde sine afgørelser. En ubegrundet afgørelse stiller borgeren uforstående og i værste fald fjendsk over for administrationen.

Det er jo særlig galt inden for den gruppe af sager, hvor myndigheden kan give tilladelse eller lade være, ikke efter forgodtbefindende, men efter en saglig vurdering, der efter min mening som en selvfølge burde ledsage afgørelsen. Imidlertid går det ofte således, at man søger; så rykker man en gang eller to, og så får man svaret: det ansøgte kan ikke imødekommes. Punktum. Det er jo ikke særlig vejledende, hvis man i den forbindelse overvejer at anke denne afgørelse, og jeg mener, at det foreliggende lovforslag vil medvirke til, at præmisserne ligesom i retsplejen kommer frem lige så vel som konklusionen.

Jeg indrømmer, at der kan være svære